

## Vizsgálódások, felismerések a Maros Megyei Könyvtárban II.

1988 júniusában egy újabb – nagy munkaigényű – vizsgálatot indítottunk. Bár alapvető célkitűzéseink közé tartozott az állomány állandó „frissen tartása”, s amellett, hogy minden hazai kiadónál megjelent szakkönyvet, a könyvelosztóba beérkezett minden külföldi kiadványt és az Országos Dokumentációs és Információs Intézet (INID=Institutul National de Informare si Documentare) bibliográfiai és tájékoztató jellegű kiadványainak bennünket érdeklő részét beszereztük, a selejtezést nem hanyagoltuk el. Ennek ellenére azt tapasztaltuk, hogy állományunk egy része nem forog.

1988 júniusa és 1989 januárja között kézbe vettünk minden egyes kötetet és kicédláztuk azokat, amelyeket az évek során egyszer sem, vagy csak egyszer kölcsönöztek. A cédulára rávezettük a szerzőt, címet, ETO számot, a kiadási évet és példányszámot. Azok elemzése segített választ adni arra a kérdésre, hogy a Műszaki Könyv részlegen mit nem olvasnak, mi nem forog.

A 29 215 kötetes állomány 3032 kötetét (2027) címet), az állomány 10%-át egyszer sem, 2750 kötetét (1436 címet), az állomány 9,4%-át csak egyszer vették igénybe az olvasók. Tehát 20% körül van állományunknak az a hányada, amely vagy értéktelen, érdektelen, elavult vagy nem találta meg az olvasóját, illetve az olvasó nem találta meg a (talán) keresett könyvet. Eklatáns példa: a Román Akadémiai Kiadó számos kötete nem vagy csak ritkán volt kölcsönözve.

A nem forgó könyvek nagy része az alkalmazott, műszaki tudományok és a mezőgazdaság köréből került ki (60%), a nem forgó természettudományos könyvek aránya 30%. Sok a nem kölcsönözött mezőgazdasági könyv (1309=937 cím). A műszaki könyvek közül nem forognak – érthető módon – a bányászati szakkönyvek, nehezen magyarázható az építészet és a vegyipar egyes ágaival foglalkozó könyvek kicsi forgalma.

A természettudományi könyvek negatív ranglétráján a matematikakönyvek (433 példány) állnak az első helyen, a fizikakönyvek (335) példány a második és a biológiakönyvek (229 példány) a harmadik helyen.

Az évek szerinti megoszlás érdekes képet mutat. A kis forgalmú vagy egyáltalán nem forgó állomány 70%-a 1975 és 1988 között jelent meg és csak 28%-a 1975 előtt. Az 1986–88-ban megjelent könyvekből elég sokat (833 kötetet!) nem kértek még az olvasók. Tehát az új és a legújabb könyvek kevésbé forognak mint a régebbiek.

A kisforgalmú könyvek 91%-át román szerzők írták és csak 8%-ot tesznek ki az idegen nyelvből fordított kiadványok. Nyelv szerinti megoszlásban 94% a román nyelvű és 5% (195 kötet) az idegen nyelvű könyv.

Még sok szempontból vizsgáltuk a kis forgalmú könyvek listáját, de itt most nem térhetünk ki minden aspektusra. Végső következtetésünk az volt, hogy állományunk összetételét tekintve kiegyenlített, az egyes osztályok arányosan forognak, nincsenek

negatív „csúcok”. Mind a címek, mind a példányszámok szempontjából az egész állományhoz viszonyítva az ingadozás kicsi és arányos.

Ez a vizsgálat az idő folyamában egy pillanatnak megfelelő állapotot rögzített. S ez az állapot viszonylagos, egy ma nem olvasott könyvet holnap már kereshetnek. A könyvtárban a beszerzett könyvekben a változó társadalom változó igényei tükröződnek. Bizonyos szakmák, foglalkozások kihalnak, s velük megáll az állomány forgalma is. Sokszor az új területeknek nincs vagy csak nagyon kicsi a szakirodalma. Néha ismert szerzőknek sem keresik minden művét. A rosszul szakozott könyv szinte örökre, de mindenképpen hosszú időre kiesik a forgalomból. A könyv helye a szabadpolcon szintén nagyon befolyásolja a forgalmat. Az elavult témájú könyveket folyamatosan selejtezni kell, de a kiadási évtől függetlenül meg kell őriznünk a jó alapvető műveket.

Az eddig említett felméréseket, vizsgálatokat még az 1989-es fordulat előtt végeztük. 1991-ben jelent meg a kutatási jelentés arról a felmérésről, amelyet 1988–99-ben végeztek a Brailai, Krassószörény, Maros és Vaslui megyei könyvtárakban, s aminek célja az olvasás, az olvasóközönség és a könyvtár kapcsolatának vizsgálata volt. A felmérésben természetesen mi is részt vettünk. A 72 oldalas jelentést, amelyben már érződik az új idők szelleme, *Constantin Schifirnet* kutató, művelődésügyi minisztériumi igazgató tette közzé.

Az 1989-es változások lassan-lassan éreztetik hatásukat a Maros Megyei Könyvtárban is. Nem arra utalok, hogy talán ugrásszerűen bővült volna az állományunk, hogy elhalmoztak volna külföldi folyóiratokkal és könyvekkel, hogy gépesítették volna a különböző tevékenységeket (az egy xerox gépet leszámítva), hanem arra, hogy a tanügyből beszivárgott, főleg nyelvszakos kollégáink úgy döntöttek, jobb nekik, ha visszamennek a katedrára. Emiatt, és mert néhányan új hazát kerestek, néhányan privatizáltak s jó néhányan kihasználva a rövid ideig tartó lehetőséget, 50 évesen nyugdíjba vonultak, tíz hely megürült. Ezekre (4 középfokú és 6 főiskolai végzettséget kíván) a könyvtár vezetősége pályázatot hirdetett. Ez adott alkalmat arra, hogy vizsgálat tárgyává tegyük, ki akar ma könyvtáros lenni Marosvásárhelyen.

*Dimitrie Poptamas* igazgatóval közösen egy hosszabb dolgozatban válaszoltunk a kérdésre, s 1993 nyarán Bukarestben a *Biblioteca* c. szaklapunk alapításának 45. évfordulójára rendezett ünnepi ülészen jelentkeztünk a legutolsó felmérésünkkel. Az említett tíz könyvtárosi munkahelyre összesen 44-en jelentkeztek. Harminchatan középiskolai és nyolcan egyetemi végzettséggel.

Előljáróban meg kell említenem, hogy a Ceausescu-korszak utolsó évében már nem létezett sem közép- sem főiskolai szintű könyvtárosképzés. Csak az ún. „Továbbképző Központ” működött, ahol a bármilyen, de főleg filológiai végzettségű alkalmazottakat könyvtártudományra okították.

A jelentkezők között egy sem volt könyvtáros, mind a nyolc főiskolai végzettségű jelentkező mérnök (gépész, elektrotechnikus, geológus stb.) volt. a középiskolai végzettségűek többsége a munkanélküliek népes hadából verbuválódott, voltak olyanok is, akik még nem dolgoztak vagy a fizikai munkát kívánták „szellemi” munkával felcserélni.

A vizsgáztató bizottságot két nappal a vizsga előtt jelölte ki az igazgató, akkor közösen döntöttük el a versenyvizsga feltételeit: írás- és szóbeli, az előbbi kizáró jellegű. A bizottság öt tagja az írásbeli előtt egy órával ült össze, és minden tagja 2–2



szak-, illetve általános műveltségi kérdést javasolt. Ebből állta össze a vizsgalap, amit sokszorosítottunk, s végzettségtől függetlenül minden jelentkező megkapott. Emellett az egyetemi végzettségűek a választott nyelvből (angol, német, francia) könyvtárosi szakszöveget fordítottak románra, míg az érettségizettek román tollbamondást kaptak. Magyar nyelvű tudást nem kívántak a jelentkezőktől, s így a vizsgakérdések között sem szerepelt (!).

A vizsgázók majd 70%-a nem érte el az átmenő 7-es osztályzatot a vizsgalap kitöltése után. (70 pontot a lehetséges 100-ból.)

Az általános műveltségi kérdéseknél nem volt észrevehető a végzettségbeli különbség. Pl. összesen csak egy középvégzettségű versenyző tudta megnevezni a világ- és a román irodalom tíz legkiemelkedőbb, legismertebbek közé tartozó regényének a szerzőjét.

A jelentkezőknek fel kellett volna sorolniuk legalább 10 kézikönyvet. A kétnyelvű szótárakon kívül felsorolhattak volna bármilyen enciklopédiát, lexikont, szakszótárat, de csak egy-egy versenyző volt képes mintegy nyolc kézikönyvet megnevezni, és a 44 versenyzőből nyolcan (közülük két mérnök) egyet sem.

Jobbak voltak a válaszok akkor, amikor a jelentősebb romániai kiadókat kellett megnevezni, de ez esetben is volt egy-egy könyvtári munkakörre vágyó jelentkező, aki egy kiadót sem ismert. Nyolcan nem tudtak semmit felsorolni arra a helyismereti jellegű kérdésre, hogy „Milyen forrásmunkákban találunk információkat Marosvásárhelyre vonatkozólag?”

Az előre kijelölt szakbibliográfiában foglaltakat főleg az egyetemet végzettek tanulmányozták és sajátították el jobban. Igen jól választottak, amikor az alapvető könyvtári nyilvántartásokat, katalógusokat, a raktározási lehetőségeket kellett felsorolni. Azt, hogy milyen esetekben selejtezzünk, már kevesen tudták megmondani és meglepő módon csak kilencen tudták 12 szerző nevét hibátlanul betűrendbe sorolni.

A fordítások, illetve a tollbamondás javított valamennyit az elég siralmas, hetes alatti jegyeken, így 3 helyett 5 egyetemi végzett és 5 helyett 9 középiskolai végzettségű versenyzővel beszélgethetett el a vizsgáztató-válogató bizottság.

A baráti hangú beszélgetés fő célja az volt, hogy próbáljunk olyan leendő könyvtárosokat választani, akik értelmesek, kulturáltak, közvetlenek, barátságosak, és akik valóban vonzalmat éreznek e munkához. Akik szeretik a könyvet és remélhetőleg vonzódnak ahhoz a nagyszámú, más-más világot jelentő emberhez, akik együttesen az olvasóközönséget alkotják, amely nap mint nap elárasztja a könyvtárat.

Végül kiválasztottuk a tíz leendő új kollégát. Talán ketten igazán könyvtárosokká válnak, a többiek is addig, amíg nem kapnak valami jobbat.

A rendszerváltás óta újraindult (több egyetemen is) a felső fokú könyvtárosképzés, remélhetőleg lassan-lassan megoldódik majd a szakképzett utánpótlás.

\*

Az előzőekben leírt felmérés-próbálkozásaimat nem nevezhetem olvasás-szociológiai kutatásoknak, hisz minden különösebb szociológiai felkészültség nélkül, minden apparátust nélkülözve, csupán a könyvtárosi kíváncsiság és az élet szülte őket.

A nyugdíj előtti években még egyszer újra próbálkozom kedvenc munkaköröm – a bibliográfiai tájékoztató osztályon – valami hasznosat végezni, az eljövendő új, jól képzett kollégákra bízva az olvasáskutatás gyötrelmeit és gyönyöreit.

Fülöp Mária

## A Bódvavölgye mint kétnyelvű regionális lap

A *Bódvavölgye* (szlovákul Údolie Bodvy) Szlovákiában, Szepsiben megjelenő kétnyelvű regionális folyóirat. Kéthetente jelenik meg A4-es formátumban, 8 oldalon.

A lap elődjét *Litkey Menyhért* (1866–1952) tornaújfalusi kántortanító alapította 1905-ben *Bódvavölgy* címen. Az alapító 1908-ig vezette az akkori hetilapot, amely teljes egészében magyarul jelent meg A3-as formátumban.

A lap szerkesztősége, kiadója és nyomdája is Tornán volt. 1908-tól 1914-ig, a folyóirat megszűnéséig,

*Mattasovszky Gyula* (1874–1945) tornai gyógyszerész volt Litkey utóda a szerkesztői székben.

A másik előd már kétnyelvű lap volt, igaz ez csupán havonta jelent meg (A5-ös formátumban) – „*Moldavský me – sacník*” (*Szepsi Havilap*) címen 1988 májustól 1990 decemberéig Szepsiben (Moldava bad Bodvou).

Talán még ide számíthatjuk = az előzmények közé) a helyi egyházak hosszabb-rövidebb ideig megjelenő értesítőit, lapjait. Ilyen volt például a római katolikus plébánia által a 20.



század elején megjelentetett „*Szepsii Kath. Egyházi Tudósító*”. Ez havonta jelent meg ugyancsak magyar nyelven.

1945 után magyar nyelvű regionális lap sokáig nem jelent meg. Az 1990 óta havonta Kassán napvilágot látó *Keleti Napló* nagyobb (több megyényi) társágot céloz meg.

A felújított Bódvavölgye 1992-ben a 0-ik és a 92/1-es számmal jelentkezett. Lapunkkal szeretnénk megszólítani a környék lakosságát Perénytől a Szoroskőig, Mecenzéftől a magyar határig (esetleg azon túl is). Az aktuális témákon kívül leginkább a vidék történelmével és néprajzával foglalkozunk. Arra törekszünk, hogy ha nem is szó szerint, de mondanivalójában az egyes cikkeket mindkét nyelven közöljük. Ezzel az szeretnénk elérni, hogy az együttélő két nép kapcsolata egymást megismerve javuljon.

A Bódvavölgyét maroknyi kis csapat szerkeszti a szabadidejében, és a kassai Thália Színházban nyomtatják. A példányszám ez ideig alacsony (500), mivel a legnagyobb gondjaink a terjesztés

területén jelentkeztek. (A lap ára 3 szlovák korona, de a lapterjesztő vállalat közel az egész összeget elkérné a terjesztésért, így csupán a helyi polgármesterekre és magánterjesztőkre, újság-árusokra vagyunk utalva.)

Mind a szlovák, mind a magyar újságolvasó leginkább a saját nemzetbeli történelmi személyiségeket ismeri. Ezért a lap feladatának tartjuk, hogy kölcsönösen bemutassuk a másik nép nagyjait, leginkább azokat, akiknek valami köze van régiókhhoz. Ezt a célt szolgálta például a „Kinek a nevét viselik utcáink” c. rovat. Fontos szerep jut a „Múltunk emlékei” c. rovatnak is. Ez utóbbiban megpróbálunk bemutatni néhány régi helyi fényképet és dokumentumot, fellapozzuk a hozzáférhető régi monográfiákat és újságokat.

A mi vidékünkön már nagyon régóta békességben megfér egymás mellett több nemzet és etnikum – magyarok, szlovákok, németek, ruténok, zsidók, cigányok. A lakosság között nem akadnak nagyobb ellentétek. A békés együttélés érdekében kölcsönösen ismernünk kell egymás kultúráját és problémáit. Az elmúlt hetvenöt év alatt, mióta felbomlott a közös ország, a volt monarchia, sok változáson ment át az iskolarendszer. Napjainkban az iskolázottság és a vegyesházasságok révén is sokan vannak, akik egyaránt bírják mind a szlovák, mind a magyar nyelvet. (Bár a szlovákok ritkábban tanulnak meg magyarul.) Új kétnyelvű gimnáziumok léptek a régiiek helyére (mert a szlovák-magyar viszonylatban már akkor is jelentkeztek ilyen rétegek, igaz, akkor, 1918 előtt inkább a szlovákság köréből került ki a kétnyelvű réget, mára a helyzet fordított lett). A hétköznapiak egyértelműen bizonyítják, hogy a kétnyelvűség nem kárára, hanem inkább hasznára válik a két nemzet kölcsönös viszonyának.

Igen, lehet különlapokat, lehet egymással szembenálló versengő lapokat is szerkeszteni, de abban az esetben féltő, hogy inkább termőtalajra találnak az uszító hangok és háttérbe szorulnak a közös érdekek.

Nem ideális képet akarok itt lefesteni. A kétnyelvű lap ma is és a Bódvavölgyében is találkozunk bizonyos ellenkezéssel. Vannak, akik úgy érzik, hogy a másnyelvű cikkel a sajátjuk elől veszik el a helyet, vannak, akik megsértődnek, gyanakodnak, ha egy-egy cikk csupán az egyik nyelven jelenik meg. Bizalmatlanok: ki tudja mit tartalmaz az a lefordíthatatlan cikk. Ugyanakkor azok, akik mind a két nyelvet egyaránt beszélnek, szeretnék, ha a szlovák és a magyar szöveg kiegészítené egymást. Voltak próbálkozásaink, hogy egyazon témát más-más szerzővel írtunk meg szlovákul és magyarul. Ilyenek voltak például a szepsi harangszentelésről szóló írások. Sajnos ennek a módszernek a legnagyobb akadálya a szűk szerkesztői körben és a munkatársak alacsony létszámában keresendő. Bizonyára nagyobb sikerrel járna egy hivatásos szerkesztői gárda, melynek több tere és ideje jutna erre.

A rendszerváltás után Szlovákiában is elszaporodtak a különféle regionális lapok. Egyaránt találunk példát tisztán magyar, tisztán szlovák, de kétnyelvű lapokra is. Akadnak járások, ahol egymás mellett él két különálló magyar, illetve szlovák folyóirat. A kétnyelvű lapok közül talán a „*Tornalja és vidéké*”-t említeném, amely a Bódvavölgyénél korábban startolt, és mi sokban hasznosítottuk az ő tapasztalataikat.

Az, hogy a fent említett példák közül mely vidéken melyik megoldás a leghasznosabb, nagyban függ a terület lakosságának nemzetiség szerinti megoszlásától. Ezért engedjék meg, hogy a



legutóbbi, 1991-es népszámlálás adataival is foglalkozzam.

Kinek is szól hát a Bódvavölgye mint kétnyelvű regionális folyóirat? A megcélzott községek: Szepsi, Torna, Somodi, Bodoló (mára már Szepsi része), Makranc, Csécs, Mecenzéf, Poproc, Jászó, Rudnok, Debrőd, Ág, Falucska, Szádelő, Udvarnoki, Tornavendégi, Tornaújfalú, Horváti, Görgő, Szádelmás, Körtvélyes, Gabloncs, Zsarnó, Péder, Reste, Buzita, Szeszta, Komárom, Perény (Him, Alsó- és Felsőlánc) Nagyida és Pány.

Szepsinek Bodolóval együtt a népszámlálás szerint 1991-ben 8802 lakosa volt, ebből 4198 szlovák, 4323 magyar, 169 cigány, 61 cseh, a többi ukrán, rutén, német stb.

Jászómindszent, azaz Poproc 2788 lakost mutatott ki, ebből 2742 szlovák, 20 magyar, a többi cseh, ukrán, rutén.

Mecenzéfen 3870-en élnek, ebből 2710 szlovák, 374 cigány, 80 magyar, 675 német és így tovább. Tornán 2738

lakos van, közülük 1787 magyar, 902 szlovák, 21 cseh... Jászón 2393 a lakosok száma, ebből 1814 szlovák, 463 magyar, a többi nemzet vegyesen képviselteti magát. Restén 407-en élnek, ebből 379 magyar, 28 szlovák.

A felsorolt példákban is jól látható, hogy a Bódvavölgyében egyaránt találunk községeket, magyar többségű falvakat és teljesen vegyes lakosságú helységeket is. Ez a háttér szinte már az első pillantásra is sugallja egy kétnyelvű regionális lap létjogosultságát. (Talán még a német – mánta és a cigány lakosság is figyelmet érdemelne. Próbálkoztunk is egyik számunkban egy német cikk közlésével.) De ha nem is tudunk a vidék összes lakosához anyanyelvén szólni, mégis szeretnénk a kisebb népcsoportok kultúráját és szokásait is bemutatni. Talán éppen ez a sokrétűség az okozója, hogy a lap biztos háttere még nem egészen alakult ki.

A Bódvavölgyének, mint regionális lapnak a jövője több tényezőtől függ. Az első sajnos mindig az anyagi fedezet lesz, a pénz kérdése. Rögtön utána az olvasóink hozzáállása és érdeklődése következik.

Úgy gondoljuk, hogy a jövőben helyes lenne az európai gondolat jegyében szorosabban együttműködni a határmenti magyar községekkel. Maga a Bódva folyó völgye amúgy is összeköt

bennünket, és talán a regionális folyóiratok is joggal tarthatnak számot a lakosság érdeklődésére a határ mindkét oldalán. Ez nemcsak a már kész lapok vagy cikkek cseréjére vonatkozik, hanem elképzelhető közös, tematikus számok kiadása is.

A Bódvavölgye fő célja, hogy az olyan híreket, ismereteket közöljék, amelyek nem férnek el az országos lapokban, illetve azok koncepciójában. Lapunknak az utóbbi időben hiánypótló feladata is van, hiszen mára már a Kassa-vidéki járásnak nincs egyetlen közeleti lapja sem a Bódvavölgyén kívül. Nem titkolt célunk, hogy elősegítsük a valamikori szepesi járás újra-élesztését is. A közigazgatási területek, a járások és megyék határainak újrajelölése, éppen ezekben a hónapokban van napirenden Szlovákiában. Nekünk, a Bódvavölgy lakóinak sem közömbös, hogy a természet alkotta határainkon belül önállóan avagy feldarabolva, vagy más nagyobb területi egység csatolt, megtúrt részeként fogunk-e élni.

A Bódvavölgye a régió minden lakosának lapja kíván lenni a kölcsönös megértés jegyében. Lapunk kiadója a Szepesi Városi Hivatal. A szerkesztőség címe: Iskola utca 2. (Školská ulica), 045 01 Moldava nad Bodvou (Szepesi), Szlovákia.

**Halász Péter**

**A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros** első, 1992-es decemberi számának Beköszöntőjéből idézünk: „A szerkesztőbizottság mindenkori elnökét – meghatározott időtartamra – a bizottság tagjai választják maguk közül”. A meghatározott időtartam az első választás idején egy évre szólt. Az egy év letelt. **Poprády Géza** átadta helyét **Tóthné Környei Mártának**, a szerkesztőbizottság eddigi tagjának, az OPKM főigazgató-helyettesének.

# Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz



Budapest, 1993. december 12.

31. szám

**Hiller István** – 1993. november 11-én, életének 59. évében váratlanul elhunyt dr. Hiller István. Temetése 1993. november 18-án volt a soproni Szent Mihály temetőben. Mindannyian, akik tevékenysége során szakmai baráti kapcsolatba kerültek vele, s különösen a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete tagjai megrendülten álltak sírja körül, s nem felejtik el Hiller Pistának azt, amit a hazai könyvtárügyért tett.

**Vándorgyűlés 1994, Kőrmend** – Elnökünk Ottovay László elnökségi taggal együtt Kőrmendre látogatott a vándorgyűlés előkészületeinek megindítása érdekében. Itt találkozott a helyi szervező bizottsággal (elnöke Papp Gyula, a kőrmendi Városi Könyvtár igazgatója, tagjai a megye könyvtárainak képviselői, a Vas Megyei Szervezet vezetői), és a jelek szerint jó sínekre rakták a vándorgyűlést. Erről az MKE tanácsa is meggyőződhetett, meghallgatva 1993. december 1-jei ülésén a beszámolókat. 1994. január 13-án pedig már a szakterületi szervezetek ülnek össze a szekcióprogramok megbeszélésére. A vándorgyűlés központi témája: történetiség és könyvtár. A plenáris ülés előadóit most keresi az elnökség. A tagságot már most arra kéri a helyi szervezők, hogy időben jelentkezék a vándorgyűlésre, időben fizesse be a befizetendőket, s lelkiismeretesen tartson be minden határidőt.

**Tisztújítás 1994** – A tanács 1993. december 1-jén nagyjából az 1993. 30. számú Hírlevélben közöltek szerint hagyta jóvá a választási előkészületeket és menetrendet. Kisebbségi módosításokat a választási ügyrendi szabályokban eszközölt. Az ügyrendi szabályzathoz a titkárságon és a szervezetek elnökeinél és titkárainál férhetnek hozzá a tagok. Amit fontos tudni: minden egyéni és testületi tag jelölési-ajánlási joggal rendelkezik. Ráadásul a testületi tagok ajánlása a jelölt-listára való felvétel szempontjából 5 egyéni tagéval egyenlő. Kíváncsinos, hogy minél több egyesületi tag éljen a jelölési jogával először 1994. április 30-áig, majd – ha nem merítette ki minden jelölési lehetőségét (pl. csak 5 elnökségi tagra tett javaslatot hét helyett, vagy az elnök személyére egyselőre nem tett javaslatot), 1994. szeptember 30-áig. A jelölést az ún. JELÖLŐ LAP-on lehet megtenni, amelyet a szervezetektől vagy a titkárságtól lehet igényelni, s szükség szerint sokszorosítani is szabad (természetesen mint űrlapot!). Fontos, hogy az egyéni tagok és a testületi tagok írják rá a jelölő lapra az 1993-as vagy az 1994-es tagsági igazolványuk számát. E nélkül ugyanis a jelölés nem vehető figyelembe. További információkért szíveskedjenek vagy a szervezetekhez vagy a titkársághoz fordulni.

**Országgyűlési választások 1994** – Föltételezhető, hogy akárcsak 1990-ben, jövőre is igénybe kívánják venni az országgyűlési választásokon induló pártok a könyvtárak tereit programjaik megismertetésére. Ezért az elnökség felkérte az MKE etikai bizottságát, dolgozzon ki ajánlást arra vonatkozóan, milyen alapon és milyen feltételekkel bocsássák rendelkezésre a könyvtárak helyiségeit ilyen célokra. Az ajánlást – mihelyt elkészül – a titkárság megküldi a szervezeteknek, s minden valószínűség szerint a 3K februári száma is le fogja hozni.

– Az MKE elnöksége egyébként javasolja a 3K szerkesztőségének, hogy kíséreljen meg egy interjúszöveget közzétenni a parlamenti pártok könyvtárpolitikai elképzeléseiről.

**Közoktatáspolitikai Tanács** – Az MKE és szekciója (Könyvtárostánárok Szervezete) is azok között a társadalmi szervezetek között szerepelt, amelyek megválasztották a Közoktatáspolitikai Tanácsban a rájuk eső képviselőket. Sajnos, jelöltünk, Balogh Mihály – bár szép számmal kapott szavazatokat, – nem került be a testületbe. Ennek ellenére reméljük, hogy az iskolai könyvtárügy a továbbiakban is ugyanazt a törődést fogja kapni az oktatáspolitikai részéről, mint ami az utóbbi időszakban megnyilvánult. S akkor nem lesz semmi hiba.

**Holokauszt 1944** – Az MKE elnöksége javasolja a szervezeteknek és testületi tagjainak, hogy a holokauszt 50. évfordulója alkalmából rendezzenek kiállítást azoknak a szerzőknek a műveiből, akiknek könyveit a m. kir. minisztérium 10.800/1944. M. E. számú rendelete tiltó listára helyezte.

**Alapkötetétel Kecskeméten** – Megindult az első nagy könyvtári beruházás a rendszerváltás után! A Katona József Megyei Könyvtár idestova húsz éve tervezett új épülete a megvalósulás útjára lépett! Az egész szakma ígéretes, nagy ünnepén számos érdeklődő hallgatta meg Kötörő Miklósnak, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnökének ünnepi beszédét, s asszisztált az alapkötetelési okmány felolvasásához, elhelyezéséhez és megoldásához. Talán nem az MKE Hírlevele az illetékes fórum az eseményről hírt adni, de az öröm megtöretti velünk a szabályokat. Reméljük, részletes beszámolót, s az építkezésről folyamatosan tájékoztatásokat olvashatunk majd a 3K-ban.

**Szakmai nyílt napok** – Az MKE elnöksége 1993. december 9-i ülésén úgy határozott, hogy 1994 folyamán néhány szakmai nyílt napot rendez, amelyre minden tagot szívesen lát. Egyelőre három téma merült fel: a KMK helye és szerepe a magyar könyvtárügyben; a magyar szakirodalmi információs politika koncepciója és rendszerterve (az MKE tanácsa javaslata alapján); a könyvtárosképzés és továbbképzés koncepciója.

**ETO-konferencia** – Az Országos Széchényi Könyvtár és az MKE elnöksége – különböző szakmai csoportok és könyvtárak kezdeményezésére 1993. november 26-án országos osztályozási értekezletet rendezett az OSZK-ban. A bevezető előadást Rónai Tamás tartotta. A jelenlevők javaslatokat tettek az ETO folyamatos karbantartására és a karbantartott ETO korszerű hordozón a könyvtárakhoz való eljuttatására. Várjuk a részletes beszámolót a rendezvényről, még inkább az ETO folyamatos szolgáltatását. A konferencia előkészítésében és lebonyolításában közreműködő tagtársainknak köszönetünket fejezzük ki, elsősorban Horváth Zoltánnak.

**Szakmai programok támogatása** – Az elnökség 10 000 forintnyi támogatást szavazott meg a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete számára – még az 1993-as keretből – egy könyvtári videóprogram elkészítésére. Kíváncsian várjuk az eredményt!

**Minisztériumi támogatás** – Az elnökség az idén is benyújtotta a Művelődési és Közoktatási Minisztériumból várt anyagi támogatás iránti igényét. Reméljük, indokaink alapján el is nyerjük. Mindenesetre a titkárság már felhívta a szervezetek figyelmét, hogy 1994. február 15-éig adják be szakmai programjaikhoz szükséges anyagiakra vonatkozó kéréseiket a titkárságra. Egyesületi tagjaink programjavaslatokkal forduljanak minél előbb a szervezetekhez! Még egy: a tanács állásfoglalása szerint a szervezetek számára a titkárság csak akkor utalhatja majdan át a támogatási összeget, ha a szervezet már elszámolt az 1993-as pénzekekről és elkészítette legalább a tervezetét szervezeti és működési szabályzatának.

**Pécsi és Baranyai Szervezet – Társadalomtudományi Szekció** – A két szervezet 1993. december 8-án Pécsen, a Művészetek Házában közösen rendezte meg a Gulyás Pál emlékülést, amelyen a résztvevők Kóczy György (Gulyás Pál könyvtártörténeti és szervezői munkássága), Sonnevend Péter (Jegyzetek a könyvtárpolitikus Gulyás Pál tevékenységéhez) és Viczián János (Magyar írók élete és munkái) előadását hallgatták meg. Az emlékülést Sóron László nyitotta meg, az előadásokat követő időszertű könyvtárszakmai és könyvtárügyi kérdésekről szóló szakmai fórumot Poprády Géza vezette le.

**Féjér Megyei Szervezet** – Az FMSZ – az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága Könyvtártudományi Munkabizottságával és a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárral együtt – könyvtártörténeti konferenciát rendezett 1993. december 6-án a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár elődje, a városi könyvtár megalapításának 100 éves évfordulója alkalmából. A konferencián Tóth Gyula, Murányi Lajos, Komlósi József, Kéglí Ferenc, Voit Krisztina és Hegedűs Éva tartott előadást. Ez alkalomból Kéglí Ferenc dedikálta a „100 éves könyvtár Székesfehérváron” c. könyvét.

**Hajdú-Bihar Megyei Szervezet** – A HBMSZ gyors egymásutánban két rendezvényt is tartott. 1993. november 22-én Horváth Tibort látta vendégül, aki az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum tevékenységéről és szolgáltatásairól adott tájékoztatót, 1993. december 9-én pedig Kovács Emőke és Kovács Katalin tartott előadást „Telekunyhó” címmel (ld. a KMK vonatkozó kiadványát) a regionális tájékoztató állomásokról és a közhasznú információs szolgáltatásról. Ez utóbbi alkalmából a NESHEN GmbH termékbemutatóját is megtekinthették a résztvevők; öntapadós, átlátszó, műanyag fóliák, filmolux tasakok, textilszövetek, csíkok, feldolgozó berendezések, kaszírozókészülékek szerepeltek a bemutatott áruk között.

**Heves Megyei Szervezet** – A HMSZ 1993. november 4-én szakmai fórumot tartott a következő címmel: a központi szolgáltatások és a helyi könyvtárak. A tanácskozást dr. Jakab István, a Megyei Közgűlés elnöke nyitotta meg, majd az OSZK, az OPKM, az OMgK, az OMIKK és a FSZEK vezetői számoltak be az általuk nyújtott központi szolgáltatásokról. A téma időszerűsége miatt a rendezvényt a Közkönyvtári Egylet és több megyei szervezet, illetve megyei könyvtár is támogatta.

**Mezőgazdasági Könyvtáros Szekció** – Faxon érkezett az MKSZ meghívója: 1993. december 13-án, Luca napján tartja soron következő összejövetelét, amelynek napirendjén az év végi beszámoló mellett az 1994. évi tervek szerepelnek, valamint

egy kis kellemes, kötetlen, karácsony előtti eszmecsere szerepel. A színhely: a Mezőgazdasági Múzeum gótikus terme a Vajdahunyad várban.

**Műszaki Könyvtáros Szekció** – Megkaptuk az MKSZ 1993. novemberi Híradóját, s benne egy meghívót az 1993. november 25-i rendezvényre (a számítógépes adatcsere-formátumok, előadó Vajda Erik), egy másik meghívót az ETO-konferenciára, amelyet az MKSZ gépesítési és osztályozási csoportja kezdeményezett és szervezett (ld. híradásunkat a Hírlevél más pontján), egy beszámolót az 1993. október 28-i rendezvényről, amelyet az OSZK-ban az MKSZ és a KOPINT-DATORG Könyvtári Együttműködési Köre közösen szervezett a Typotex Elektronikus Kiadó Kft., a kereskedelmi forgalomban kapható magyar könyvek nyilvántartását célzó számítógépes rendszerének bemutatására és a Baker and Taylor cég CD-ROM-os adatbázisával való megismerkedésre, s egy előzetes tájékoztatást az – azóta már lezajlott – fórumról, amelyet az MKSZ Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtárával és Tájékoztatási Központjával közösen szervezett az időszaki kiadványokkal foglalkozó könyvtárosok számára. – Az MKSZ megküldte tagjainak az általa szervezett számítógépes tanfolyamra szóló jelentkezési felhívást is. Figyelem: csak azon kollégák jelentkezését fogadják el, akiknek nincs tagdíjhátralékuk! – Az MKSZ gazdasági felelőse 1993. szeptember 1-jétől Fenyves Márta.

**Olvasószolgálati Szekció** – Érdekes és tartalmas rendezvényt tartott az OSZ 1993. december 10-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban abból az alkalomból, hogy 20 éve alakult meg a szekció, illetve elődje, az Ifjúsági Szekció. A visszapillantások és élménybeszámolók mellett röviden két aktuális kérdéssel is foglalkoztak: könyvtár és etika, könyvtár és vállalkozás. Aki a részletek után érdeklődik, az kérje el az OSZ vezetőségétől az alkalomra megjelenített, Visszatekintő c. újságlapot. Reméljük, a 3K-ban is olvashatunk majd a rendezvényről. Az OSZ egyike az MKE legrégebbi szervezeteinek (talán harmadikként alakult), de ma fiatalabb, mint valaha.

**Társadalomtudományi Szekció** – A TSZ körlevelet intézett tagságához. A körlevélben mellékelte a Gulyás Pál emlékülésre szóló meghívót is. A tagság figyelmét felhívta a tagsági díj befizetésére. Jelezte, hogy a szekció vezetősége hamarosan áttekinti a főbb szervezési tennivalókat, különös tekintettel a titkár (Ortutayné Léces Melinda) és a gazdasági felelős (Kégli Ferenc) lemondására, az elnök (Sonnevend Péter) munkahelyének megváltozására (a pécsi Egyetemi Könyvtár főigazgatói székét foglalja el közelesen), s az 1994-ben esedékes tisztújításra.

**Hazai szaklapok szomszéd országokba** – 1993 folyamán az Illyés Alapítvány nagylelkű támogatásával a szomszéd országokban működő magyar könyvtárosokhoz sikerült szép számban eljuttatni a vezető hazai könyvtári szakfolyóiratokat, így a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, a Könyvtári Figyelő és a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás című lapot, 1994-re az érdekelte szerkesztőségek az MKE-vel egyetemben ismét pályázatot nyújtottak be. Reméljük, jövőre is számíthatunk a megértő segítségre. Kiss Jenő (Sepsiszentgyörgy, az MKE Könyvtári Szakosztálya) és Weiss Márta (Érsekújvár, Járasi Könyvtár) és Lőrincz Lívia (Beregszász, Járasi Könyvtár) arról számolt be, hogy igen nagy hasznot húztak határon túli kollégáink ezen kiadványok közleményeiből.

**Holland-magyar szimpozion** – Rosszul mondom: ez már nem holland-magyar rendezvény, hanem immár nemzetközivé bővült. Csupán 55 résztvevő érkezik Hollandiából, 35-en Angliából, Dániából, Finnországból, Németországból, Luxemburgból, Norvégiából és Spanyolországból jönnek. Magyar részről is igen nagy az

érdeklődés; lehet, hogy a szervező bizottságnak limitálnia kell a részvételt. Előnyben mindenesetre a könyvtárosképző intézmények hallgatói részesülnek.

**Dán ösztöndíjak** – A dán Kulturális Minisztérium nagylelkű alapot létesített a kelet- és közép-európai, valamint a balti államok könyvtárosai számára. Ezen országok könyvtárosai – különösen a fiatal szakemberek – pályázatot nyújthatnak be rövidebb-hosszabb tanulmányútra dán könyvtárakba. A pályázás módjáról, a különféle tudnivalókról részletesebb tájékoztatást a titkárságtól lehet kérni. Javasoljuk, minél több tagtársunk éljen ezzel az egyedülálló lehetőséggel! Kérjük a tájékoztatót!

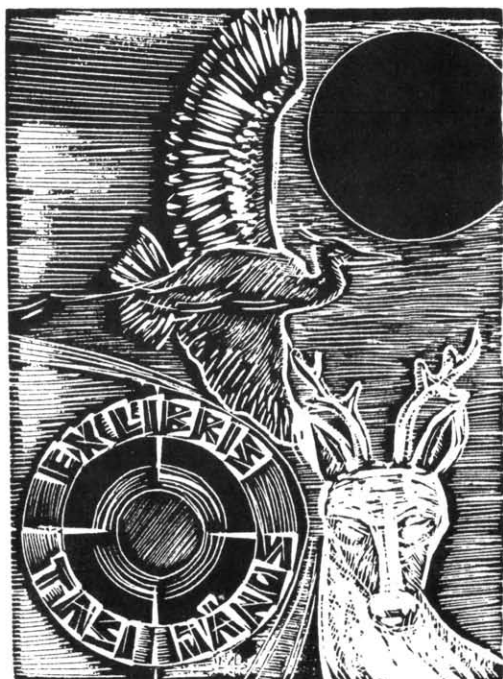
**Angol könyvtárosok tanulmányútja** – Az Association of Assistant Librarians (Group of the Library Association) eldöntötte, hogy 1994 folyamán Magyarországra indítja rendszeres évi tanulmányútját. Valószínűleg szeptember 10-én vagy 11-én érkeznek, s 18-án utaznak el. Az MKE vállalta szakmai programjuk megszervezését. Kérjük azokat a tagtársainkat és szervezeteinket, akik és amelyek készek közreműködni a tanulmányút sikeres lebonyolításában, jelentkezzenek Bányai Viola nemzetközi titkárnál (155–6967) OSZK. Erre annál is inkább szükség lenne, mivel az AAL igen nagy súlyt helyez a külföldi kollégákkal való személyes kapcsolatok kiépítésére, beleértve a kölcsönös, családi látogatásokat is.

**Új testületi tagok** – Az elnökség által kiküldött felhívásra számos könyvtár jelentkezett már eddig is az MKE testületi tagjaként, csatlakozva azokhoz az intézményekhez, amelyek már eddig is támogatták ilyen minőségben az MKE tevékenységét. Szívélyesen üdvözljük őket köreinkben, számítunk további nagylelkű segítségükre, s arra biztatjuk őket, éljenek az alapszabály adta jogokkal és lehetőségekkel. Első lépésként ne feledkezzenek el arról, hogy megtegyék javaslataikat az MKE 1994-es tisztújítása kapcsán. – Az MKE elnöksége egyébként az 1993. december 9-én tartott ülésen úgy foglalt állást, hogy a könyvtárak „természetben” is leróhatják tagdíjukat; ha a szervezet igazolja, hogy valamely könyvtártól vagy más intézménytől nyert anyagi támogatás (teremhasználat, postázás stb.) értéke meghaladja a 10 000 forintot egy évben, az illető könyvtár a szervezet javaslatára testületi tagi státust nyerhet az adott évre.

**Ismét változás a Hírlevél terjesztésében** – Most, hogy a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* c. lapunk megerősödni és konszolidálódni látszik, éltünk a szerkesztőség ajánlataival, s Hírlevelünk szövegét nem külön lapon mellékeljük a 3K-hoz, hanem mintegy rovatként közöljük benne. (Ugyanúgy, mint a Tudományos és Műszaki Tájékoztatásban). A szervezetektől beérkezett igények alapján azonban a jövőben is önállóan is kiadjuk a Hírlevelet azok számára, akik valami okból kifolyólag nem férnek hozzá a 3K-hoz.

**Karácsony és Újév** – Az MKE minden egyéni és testületi tagjának kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kíván az elnökség. A jövő évi programok már alakulnak, most már csak akarat, erő, no meg egy kis pénzmag szükséges végrehajtásukhoz.





Trojan Marian Jozef  
grafikáiból



